

lailla on paljon sellaisia taitoja ja tiedonhankintavalmiuksia (esimerkiksi internet- ja tietojenkäsittelytaidot), joita aikaisemmillä sukupolvilla ei ole ollut. Arto Lehmuskallio (Tampereen yliopisto) kertoi venäjänkielisten abiturienttien osallistumisesta venäjän kielen ylioppilaskirjoi-tuksiin ja pohti sitä, miten näiden oppilaiden tiedot ja taidot vaikuttavat ko. kokeen arviointiin. Myös paneelikeskustelun kommenttipuheenvuoro on tiivistetty kirjaan: Jekaterina Pro-tassova (Helsingin yliopisto) ja-koi opettajan kokemuksiaan mm. siitä, miten organisoida opetus sekaryhmässä, joka koostuu venäjän-, suomen- ja kaksikielisistä oppilaista, Kari Mäkilä (Tampe-reen yliopisto) käsittelee seminaarin aiheen hengessä venäjän ja muiden slaavilaisten kielten opiske-lua monikulttuurisissa ryhmissä ja Kaija Perho (Joensuun yliopisto) puolestaan toi esiin näkökohtia venäjän kielen opiske-lun tasa-arvoistamiseen. Lisäksi mukana on Helsingin Suomalai-nessa Yhteiskoulussa venäjää opettavan Marja Jegorenkovin kommenttipuheenvuoro venäjän kielen opetuksesta suomenkieli-sille oppilaille, paitsi omassa opin-ahjossa, myös yleensä kouluissa ja yliopistoissa.

Kirjan kolmas luku on omis-tettu alumneille, jotka pohtivat kirjoituksissaan opiskeluaikaan-sa, saamaansa opetusta ja opin-tojen tarkoituksenmukaisuutta työelämän näkökulmasta. Kerto-mukset havainnollistavat osuvasti sen, kuinka monille eri aloille ja erilaisiin asiantuntijatehtäviin (mm. matkailu, opetusala, kaup-pa, diplomatia) venäjän kielen ja kulttuurin asiantuntijat – ja hu-manistit yleensä – voivat sijoit-tua. Omalla esimerkillään he osoittavat myös, että pelkkä tut-kinto ei riitä työllistämään, vaan tarvitaan monipuolista työkoke-musta ja työelämän kontakteja

sekä aktiivinen ja positiivinen elä-mänasenne, hyvät sosiaaliset tai-dot ja joustavuutta muuttuvissa työtehtävissä.

Juhlakirjan neljännessä osas-sa, jonka ovat itseoikeutettuina laatineet emeritaprofessori Muusa Savijärvi ja yksi ensim-mäisistä oppiaineen opiskelijois-ta, siinä väitellyt ja laitoksessa edelleen opettava Lea Siilin, pa-lataan oppiaineen historiaan. Tie-topainotteista ja perusteellista esitystä havainnollistavat luette-lot opettajista, valmistuneista tohtoreista, lisensiaateista ja mais-tereista kolmenkymmenen vuo-den ajalta. Tekstiä lukiessa mie-leen nousee kirkkaita muistikuvia YYA-vuosikymmenten, perestroikan ja lama-ajan Suomesta. Kuluneen kolmenkymmenen vuoden aikana on tapahtunut suuria yhteiskunnallisia muutok-sia niin Venäjällä kuin Suomessa-kin, myös yliopistolaitoksen si-sällä. On mm. toteutettu useita tutkinnonuudistuksia ja jälleen kerran olemme uuden edessä. Nyt erityisiä haasteita tutkinnonuudistukselle asettaa opiskelijoiden yhä kirjavampi kieli- ja kulttuu-ritausta, mistä osoituksena on

myös juhlaseminaarin nimi.

Kirjan viimeinen osa onkin jatkoa neljännelle, sillä siinä käy-dään menneitä läpi vielä sanoin ja kuvin. Mukana on joukko nos-talgisia valokuvia: haalistunut ryhmäkuva Moskovon Punaiselta torilta, leveälahkeisia farkkuja, ujoja hymyjä isosankaisten silmä-lasien takana, neuvostolehtoreita eri vuosilta ja vuosikymmeniltä. Nykypäivää edustavat kuvat uu-sista opiskelijoista, tutustumis-retkistä ja iloisesta entisten ja nykyisen opiskelijoiden ja ope-ttajien tapaamisesta 30-vuotisjuh-lassa.

Juhlakirjan sisältö on kaiken kaikkiaan hyvin runsas ja moni-puolinen. Siitä välittyy vilpitiön tekemisen meininki; oppiaineen kehittämiseksi on tehty paljon, voimia säästelemättä. Niin tutki-mukseen kuin opetukseenkin on paneuduttu toden teolla. On hieno-a, että tehty työ on nyt kirjat-tu johdonmukaisesti muistiin, paitsi nykyisiä, myös tulevia ve-näjän kielen tutkija-, opettaja- ja opiskelijasukupolvia varten.

**Marjatta Vanhala-
Aniszewski**

Herkkien tyttöjen rajut laulut

Notšnyje Snaipery: *Tsunami* (Real records, 2002). Katastrofitšeski; Na granitse; D.r.; Tsunami; Ty darila mne rozy; Vremja goda zima; Stolitsa; Ohota na voltšat; Dance me; Tšornoe solntse; Afriki; Piter-skaja; Zvu-tši!

Pietarilainen Notšnyje Snaipery oli yksi viime vuoden näkyvim-mistä venäläisistä rockyhtyeistä niin tuotannoltaan kuin ikävien sanomienkin puolesta: yhtyeen kakkosjäsen ja viulisti Svetlana Surganova jätti yhtyeen pian le-vyn *Tsunami* ilmestymisen jäl-keen. Surganovan lähtö oli kui-

tenkin hyvin valmisteltu, ja vuo-den loppuun mennessä hänen soolo-orkesterinsa oli jo noussut varteenotettavaksi tekijäksi venäläisessä populaarimusiikissa.

Aluksi Surganovan lähtö näy-tti hajottavan Notšnyje Snaiperi-en koko luonteen, sillä yhtye oli syntynyt nimenomaan Surgano-van ja laulaja Diana Arbeninan duettona. Duetto ehti toimia kymmenisen vuotta akustisena, ja lauluista monet olivat yhteistä tekoa. *Tsunami* oli vasta toinen sähköinen studioalbumi. Kahden poikamaisesti pukeutuvan tytön duetto oli kerännyt ympärilleen pitkälle tyttöpareista koostuvan

fanikunnan. Tyttöjen suhdetta leimasi salaperäisyys, eikä mahdollisesta suhteesta tehty minikäänlaista numeroa tai šokeeraavaa markkinointikikkaa. Yhtye ei ole missään vaiheessa pyrkinyt skandaaleihin, kuten vaikkapa hiukan ennen sitä yleiseen tietoisuuteen noussut Zemfira Ramazanova. Poikkeavan ulkonäön taustalla saattoi pikemminkin olla toista jäsentä vaivannut vakava sairaus.

Yhtyeen tuotannon peruspilareita ovat herkät ja melodiset laulut, jotka ovat viimeistään päässeet oikeuksiinsa, kun niihin on lisätty rockin särmää. Lopputuloksena onkin sitten sangen rajuja kappaleita, joissa koskettavat niin Arbeninan henkevä mutta voimakas ääni kuin Surganovan viulukin. Useimmat laulut on osoitettu epämääräiselle sinälle, joka on milloin maskuliininen, milloin feminiininen (Ty darila mne rozy – Toit minulle ruusuja). Vastaavasti myös laulujen minän sukupuoli on vaihdellut, ja kuulijat ovat saaneet arvailla, toistaako Arbenina laulun Koška (Kissa) loppusanoja ”Ona horošejet s godami” (Se muuttuu paremmaksi vuosi vuodelta) mahdollisesti muodossa ”s kotami” (kollikissojen kanssa).

Sukupuolijako näyttäytyy myös yhtyeelle tärkeässä metaforassa, feminiinisen Moskovan ja maskuliinisen Pietarin suhteessa, ja kahdesta kaupungista tulee paikoitellen laulujen henkilöitä. Näyttävän yhtyeen konserttirituaaleista, yleisön spontaanisti järjestämä satojen paperilennokkien myrsky, liittyikin lauluun Stolitsy (Pääkaupungit). Pietari on ehdottomasti tuttavallisessa muodossaan Piter, mutta pietarilaistekstin perinteen mukaisesti kaupunki esitetään elinkelvottomana ja eksyttävänä. Pietarilaislaulut ovat täynnä kulttuurillisia konnotaatioita, ja esimerkiksi laulun Tšornje solntse (Musta aurinko) takaa välkkyvät Puškin ja

Mandelštam. Lisäksi yhtyeellä on esimerkiksi Brodskyn runoihin sävellettyä tuotantoa.

Tsunami jäi Arbeninan ja Surganovan ainakin toistaiseksi viimeiseksi yhteiseksi tuotokseksi. Huhuja yhtyeen hajoamisesta oli tosin liikkeellä jo aiemmin, mutta Surganova ilmeisesti odotti levyn ilmestymistä, joka oli myöhästyä melkein vuodelta sen äänityksestä. Yllättäen Notšnyje Snaipery kuitenkin toipui tavaramerkiksi muodostuneen viulun puutteesta, ja keväällä MHAT-teatterissa äänitetty akustinen konsertti edustaa jo sellaista ammattitaitoa, joka yhtyeen varhaisilta akustisilta levyiltä vielä puuttuu. Silti jälki pysyy välittömänä. Viulun korvaavat paikoitellen saksofoni ja kosketinsoittimet. Levyllä on sekä vanhaa akustista materiaalia

että *Tsunamin* hittejä.

Suurempi yllättäjä on ollut kuitenkin Surganova, jonka laulu on kuultu aiemmin lähinnä vain toisessa äänessä. Arbeninaan verrattuna hän on toki heikompi ja vähemmän karismaattinen laulaja, mutta saavuttaa paljon herkkyydellään ja vilpittömydellään. Musiikki on aavistuksen kevyempää kuin Notšnyje Snaiperyllä, ja siinä on paljon latinovaikutteita. Levyltä on noussut suuriksi radiohiteiksi kaksi ansiokasta kappaletta, Bolno (Sattuu) ja Murakami, jonka innoittajana on ollut Venäjällä huippusuosittu japanilaiskirjailija Haruki Murakami. Hieman paradoksaalisesti Surganovaan liitetäänkin nyt suurempia odotuksia kuin ennen ensilevyä.

Akseli Kajanto

Ihan piruuttan

Leningrad: *Dlja millionov (Misterija zvuka 2003). Menja zovut Šnur; Mai; Huinja; Menedžer; Raspizdjai; Oleole; K tebe begu; Zina; Hujamba; No, no future; Papa byl prav; Babu budu; Raspizdjai (radioversija); Dorogi; Leningrad (bonustrek).*

Pietarilainen Leningrad -yhtye on tämän hetken suosituimpia rock-yhtyeitä Venäjällä ja ennen kaikkea se on yhtyeistä kohutuin. Leningrad perustettiin vuonna 1997 karismaattisen johtajansa Sergei ”Šnur” Šnurovin ympärille.

Kokoonpanonsa perusteella Leningradia voidaan nimittää rokkaavaksi big bandiksi. Sen 12-jäseniseen line-up:iin kuuluu nelihenkinen rockryhmän lisäksi puhallinkvintetti, pelustusarmeijan rummuttaja ja kaksi laulajaa. Nykyisen Leningradin soittajat koostuvat lähes kokonaan pietarilaisen ska-yhtye Spitfiren muusi-

koista.

Leningrad on ollut kohuttu yhtye Venäjällä suosionsa alkua joista lähtien. Synnä tähän ovat lähinnä Šnurin avoimen karkeat laulujen sanat. Šnur viljelee laulussaan estottomasti alatyylisiä ilmaisuja, joita normaalit sanakirjat eivät juuri esittele. Ymmärtääkseen Šnurin kielenkäyttöä on joko hallittava kieltä suhteellisen hyvin tai hankittava Russkii mat-sanakirja. Šnur on asettunut myös häpeilemättömän seksuaalisuuden ja juoppouden mannekiiniksi.

Niinpä Leningradista on tullut eräänlainen 2000-luvun venäläinen Sex Pistols. Se on suosittu ja vihattu. Itse Šnur on vallanpitäjien persona non grata. Hän ja koko yhtye ovat joutuneet viranomaisten boikottilistalle. Se on merkinnyt vuosien 2002 ja 2003 aikana useiden konserttien perumista. Syiksi on mainittu mahdolliset järjestystyhäiriöt ja terroriuhka, mutta todellinen syy on